

ULUSÖTESİ SERMAYE VE İŞÇİ SINIFI

Aydınlık Dergisi, 26 Eylül 1999

Yıldırım Koç

Günümüzde ulusötesi sermaye tüm dünyada gücünü artırma ve hakimiyetini kurma çabası içindedir. Ulusötesi sermayenin bu çabalarına karşı durabilecek iki güç vardır: İşçi sınıfı ve ulus-devleti savunanlar. İşçi sınıfı, uluslararası sendikal örgütlenmeler ve ülke içindeki sendikal örgütlenmeler yoluyla sermayeye ve özellikle de ulusötesi sermayeye karşı mücadele etmektedir. Çağımızda, ulusötesi sermayeye veya emperyalizme karşı, işçi sınıfı ile ulusalcı güçler arasında yeniden bir ittifak biçimlenmektedir.

Türkiye'de işçi sınıfı ile ulusalcı güçler arasında açıkça ifade edilmemiş bir ittifak yıllardır mevcuttur. Bu ittifak, Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısının bütünlüğü ve bağımsızlığı, laik ve demokratik sosyal hukuk devleti, Mustafa Kemal Atatürk'ün temsil ettiği aydınlanma ve çağdaşlaşma ülküsü ve parlamenter demokratik düzen temelinde oluşmuştur. Uluslararası sendikacılık hareketinin ulusötesi sermaye karşısındaki zayıflığı ve yetersizliği, bu ittifakın önemini daha da artırmaktadır.

Türkiye'den TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK'in üyesi bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) 1949 yılında Soğuk Savaş'ın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. ICFTU bu çizgisini yavaş yavaş değiştirmekle birlikte, henüz ulusötesi sermayeye karşı bir mücadele örgütleyebilmiş değildir. Ancak ICFTU yine de sermayeden bağımsız bir çizgi izlemektedir.

Buna karşılık, DİSK'in 1985, TÜRK-İŞ'in 1988, HAK-İŞ ve KESK'in de 1997 yılında üye olduğu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC), ne yazık ki, oluşmakta olan Avrupa Birleşik Devletleri'nin, diğer bir deyişle, sermayenin Avrupa'sının politikalarıyla uyumlu bir çizgi izlemektedir. Bunun iki örneğini bu yıl Nisan ve Eylül aylarında yaşadık. Avrupa Birliği'nin Barselona süreci sonrasında Akdeniz bölgesindeki ülkeleri iyice kendi denetimi altına alma çabalarına ek olarak, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu bir Avrupa-Akdeniz Sendikalar Forumu oluşturdu. Ancak bu kez ilgili sendikalar Avrupa dışından da olduğu için, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu da bu sürece katıldı. İkinci gelişme Balkan ülkelerine ilişkin.

1996 yılı Ocak ayında Atina'da Balkan Ülkeleri Sendikaları Toplantısı yapıldı. Bu toplantıya Avrupa Sendikalar Konfederasyonu temsilcisi de katıldı. TÜRK-İŞ tarafından yapılan konuşmada, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun çalışmalarının Avrupa Komisyonu yönergelerine büyük ağırlık verdiği ve Balkanlardaki gelişmelerin ihmal edildiği konusunda bir eleştiri getirildi. ETUC temsilcisi de mesajın alındığını, bu konuda gereken çalışmaların yapılacağını ifade etti. Ancak gereken çalışmalar bir türlü yapılmadı.

1999 yılında Avrupa Komisyonu (oluşma sürecinde bulunan Avrupa Birleşik Devletleri'nin hükümeti) Balkan ülkeleri için bir istikrar anlaşması kabul etti. Bu anlaşmaya Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Macaristan, Romanya, Slovenya, Makedonya ve Türkiye dahil oldu. Yunanistan da Avrupa Birliği üyesi olarak bu çalışmaları izliyor. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 29 Haziran - 2 Temmuz 1999 günleri Helsinki'de yapılan 9. kongresinde hemen bu konuda bir karar kabul edildi. ETUC Yönetim Kurulu'nun 15-16 Eylül 1999 günleri yapılan yönetim kurulu toplantısında da bu konu karara bağlandı ve kapsamlı hale getirildi. Böylece ETUC, Avrupa Komisyonu'nun kararı doğrultusunda bir sendikal çalışma daha düzenlemiş oldu. Bu çalışmalar için kullanacağı paranın önemli bir bölümü de Avrupa Komisyonu'ndan temin edilecek.

Uluslararası sendikacılık hareketi henüz ulusötesi sermayenin hakimiyet çabalarına karşı durabilecek yapılanmaya ve anlayışa sahip değil. Bu koşullarda ulusötesi sermayeye karşı ülkemizdeki sendikacılık hareketinin ulus devleti savunan güçlerle ittifakı daha da önem kazanmaktadır.